

Sygn. akt I CSK 2762/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku E. R.
o zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym 21 grudnia 2022 r. w Izbie Cywilnej w Warszawie,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w Częstochowie
z 20 grudnia 2021 r., sygn. akt VI Cz 482/21,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 20 grudnia 2021 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie oddalił zażalenie wnioskodawczyni E. R. na postanowienie Sądu Rejonowego w Częstochowie z 6 września 2021 r., którym umorzono zawieszone postępowanie w sprawie z wniosku E. R. o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie.

2. Od postanowienia Sądu Okręgowego skargę kasacyjną wywiodła wnioskodawczyni, wskazując na naruszenie art. 382 w zw. z art. 385 k.p.c., art. 182 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. oraz art. 609 § 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości

orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie służy zaś merytorycznej ocenie skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej

oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszonym i rozpoznawanym nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, powołując się na występowanie w sprawie przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Podawała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne i potrzeba wyjaśnienia:

- zastosowania przepisów, doktryny i orzecznictwa prawa cywilnego w zakresie trybu określonego w art. 3 ust. 4 pkt 1, art. 3a i art 3b ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych, w sytuacji prawnej ustalenia śmierci uczestników postępowania przed wniesieniem wniosku inicjującego postępowania w sprawie;

- wpływu praktyki sądów powszechnych zmierzającej do umorzenia postępowania w trybie art. 182 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., w sytuacji niezawinionego przez stronę przekroczenia terminu na złożenie wniosku o podjęcie postępowania wskazanego w art. 182 § 2 pkt 1 k.p.c., oraz zgodności tej praktyki z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP w zw. z art. 6 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Skarżąca wskazała również na potrzebę wykładni przepisów art. 182 § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. poprzez określenie, czy w przypadku prowadzenia czynności przez komornika sądowego związanej z doręczaniem korespondencji termin ustalony na rzecz strony postępowania ulega zawieszeniu o czas trwania uzgodnień, ustaleń i wymiany stanowisk pomiędzy komornikiem sądowym ustalającym miejsce zamieszkania uczestników postępowania a innymi organami udzielającymi wyjaśnień.

5. Sąd Najwyższy, odnosząc się kolejno do powyższych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazuje w pierwszej kolejności, że przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze

względu na przesłankę istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) polega na sformułowaniu tego zagadnienia i przedstawieniu wyczerpującej argumentacji jurydycznej, że zagadnienie takie w sprawie występuje, jest nowe, dotychczas w orzecznictwie nierozstrzygnięte i będzie miało znaczenie precedensowe przy rozstrzyganiu spraw podobnych (postanowienie Sądu Najwyższego z 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002/1//11; postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002/12/151).

Powołując się z kolei na przesłankę z art. 398² § 1 pkt 2 k.p.c., skarżąca powinna wykazać, że chodzi o wykładnię przepisów prawa, których treść i znaczenie nie zostały dostatecznie wyjaśnione w dotychczasowym orzecznictwie lub, że istnieje potrzeba zmiany dotychczasowej wykładni, podania, na czym polegają wątpliwości związane z ich rozumieniem oraz przedstawienia argumentacji świadczącej, że wątpliwości te mają rzeczywisty i poważny charakter, nie należą do zwykłych wątpliwości, które wiążą się z procesem stosowania prawa. W przypadku, gdy w ramach stosowania tych przepisów powstały już w orzecznictwie sądów określone rozbieżności, skarżąca powinna je przedstawić, jak też uzasadnić, że dokonanie wykładni jest niezbędne do rozstrzygnięcia danej sprawy (postanowienia Sądu Najwyższego: z 20 maja 2016 r., V CSK 692/15; z 20 listopada 2015 r., III CSK 269/15).

6. Skarżąca nie sprostала powyższym wymaganiom.

W celu wykazania przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. ograniczyła się jedynie do zarysowania problematyki podanej w skardze. Poza zgłoszeniem ogólnych wątpliwości nie podała na czym konkretnie mają polegać zagadnienie prawne sformułowane w związku z treścią art. 3 ust. 4 pkt 1, art. 3a i art 3b ustawy z dnia 22 marca 2018 r. o komornikach sądowych. Nie przedstawiła możliwych różnych dróg interpretacji oraz wątpliwości prawnych wykraczających poza zakres zwykłych wątpliwości, pojawiających się w każdym procesie stosowania prawa. Wskazała na potrzebę wyjaśnienia zastosowania przepisów, doktryny i orzecznictwa prawa cywilnego, nie przytoczyła jednak konkretnych wypowiedzi piśmiennictwa oraz nie przedstawiła analizy orzecznictwa.

Nieskuteczne jest również próba budowania istotnego zagadnienia prawnego w oparciu o art. 182 § 2 pkt 1 k.p.c. Skarżąca odwołała się do niekreślonej praktyki sądowej, nie podała jednak żadnych przykładów orzeczeń świadczących o występowaniu sformułowanych w skardze problemów. Ograniczyła się do podania, że jej zdaniem nieprawidłowe było umorzenie postępowania w rozpoznawanej sprawie. Pozwala to przyjąć, że skarżącej nie chodzi o wykazanie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., a jedynie o poddanie zaskarżonego orzeczenia kontroli kasacyjnej.

Skarżąca nie przedstawiła również skutecznej argumentacji dotyczącej wykładni art. 182 § 1 pkt 1 k.p.c. Ograniczyła się do podania własnej oceny zagadnienia oraz odwołania do niesprecyzowanych poglądów doktryny prawniczej oraz nieprzedstawionego konkretnie orzecznictwa. Nie wskazała natomiast możliwych rozbieżnych dróg interpretacji oraz faktycznych wątpliwości mogących być przedmiotem rozstrzygnięcia. Nie jest tymczasem rolą Sądu Najwyższego samodzielne poszukiwanie argumentów uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na potrzebę dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

7. Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).